

ANUL VII

15 FEBRUARIE
1950

Nr.

4

DRUMUL SPRE VICTORIE

— Comentariu pe marginea campionatului mondial feminin —

de A. TOLUȘ

maestru de șah al U. R. S. S

În partida Hruskova—Belska—Benini s'a făcut ultima mutare. Adversarele s'au ridicat zâmbind dela masa de joc, în timp ce arbitrii opreau ceasul de control. Cu această remiză s'a încheiat marele turneu pentru campionatul mondial de șah.

Principalul rezultat al campionatului mondial feminin de șah constă în faptul că cele patru reprezentante ale U.R.S.S. — Liudmila Rudenko, Olga

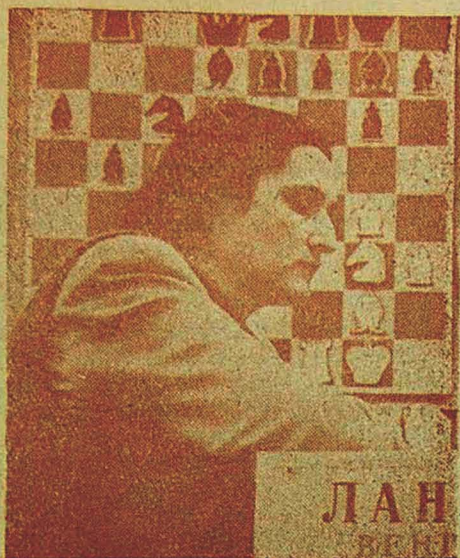
Rubtova, Elisabeta Bakova și Valentina Belova — ocupând primele patru locuri, au demonstrat superioritatea școalei șahiste sovietice. Victoria lor constituie încă un triumf al concepției șahiste sovietice avansate.

Drumul către victorie a fost foarte greu. Șahistele sovietice au trebuit să se întâlnească cu adversare de talia lui Chaudé de Sillans, Benini, Karff, Heemskerck, Tranmer, Mora și Keller, care aveau o mare experiență a jocului în întâlniri internaționale. Dar buna pregătire, marea voință de a câștiga și imensa rezistență a reprezentantelor U.R.S.S., le-au adus o victorie strălucită în întâlnirile individuale cu reprezentantele țărilor străine. Din 48 de partide jucate cu participantele străine, șahistele sovietice au câștigat 30, au remizat 12, pierzând numai 6.

Chiar dela prima etapă a campionatului, lupta s'a desfășurat cu îndârjire. După 5 runde, în fruntea clasamentului se afla Gisela Gresser (U.S.A.) cu 4 puncte, urmată la jumătate de punct, de Chaudé de Sillans. Câte 3 puncte aveau Rudenko, Rubtova, Belova și Langes. În a doua treime a turneului, jucătoarele sovietice, obișnuindu-se cu jocul adversarelor străine, au trecut în frunte. Campioana U.R.S.S., Rubtova și campioana Franței, Chaudé de Sillans, aveau după 10 runde, câte 7½ puncte. Rudenko 7, Belova 6½ și Bakova —

Chaudé de Sillans, reprezentanta Franței, vorbește la festivitatea finală, felicitându-le pe învingătoare.

Jucătoarea Langosz, reprezentanta R. P. Ungare, la campionatul mondial

care începuse turneul slab — 6 puncte.

La finish, şahistele sovietice au arătat calitățile lor sportive superioare, ocupând cu autoritate primele locuri. Învingătoarea campionatului, Rudenko, a realizat din ultimele 5 partide, 4½ puncte! În același timp campioana franceză, Chaudé de Sillans, n'a rezistat încordării turneului și n'a obținut decât 2 puncte din 5. Și mai uimitoare sunt rezultatele pe care le arată tabloul evoluției clasamentului pe runde. În timp ce campioana U.S.A., Gresser, n'a realizat în ultimele 10 runde, decât un singur punct, reprezentanta U.R.S.S., Bakova, a realizat 9 puncte!

Jucătoarele sovietice au dat o serie de partide excelente. În mod deosebit trebuie subliniate victoriile obținute de Rudenko la Langos, de Bakova la Benini, de Rubtova la Gresser, la Belova și în special la Karff. Belova a obținut o victorie strălucită la Chaudé de Sillans. Bakova a condus exemplar atacul la englezoaica Tranmer. Aceste victorii au demonstrat că reprezentantele U.R.S.S. stăpânesc în mare măsură tehnica şahului.

PERSONALITATEA CAMPIOANEI MONDIALE LUDMILA RUDENKO

Campioana mondială Ludmila Rudenko s'a născut în anul 1904, la Lubn,

în regiunea Poltava. Ea a învățat să joace şah încă dela 10 ani, dar nu a luat parte la un turneu de şah decât în 1927, anume la concursul organizat de către ziarul „Komsomolskaja Pravda“. După aceasta, Ludmila Rudenko a luat parte la toate concursurile mai importante care s'au desfășurat în Uniunea Sovietică, ocupând mereu locuri de frunte. În 1946 ea a jucat în matchul cu Anglia, câștigând ambele partide la Bruce.

Ludmila Rudenko are un mare talent combinativ și preferă pozițiile complicate, cu posibilități de atac. Ea este o reprezentantă demnă a școalei şahiste sovietice și victoria pe care a obținut-o în acest turneu este pe deplin meritată.

Premiata a II-a a campionatului, Olga Rubtova, fostă de numeroase ori campioană Unională, a jucat întregul turneu cu mult avânt și numai pierderea partidei decisive la Rudenko a trecut-o pe locul II.

Locurile III și IV au fost împărțite de către Elisabeta Bakova și Valentina Belova. Aceste două jucătoare au fost și ele campioane Unionale, și forța lor s'a făcut simțită în mod deosebit spre sfârșitul turneului.

Reprezentantele țărilor de democrație populară, Hruskova-Belska, Langos și Hermanova, sunt fără îndoială jucătoare de talent, care au dat o serie de partide interesante.

Benini, reprezentanta Italiei

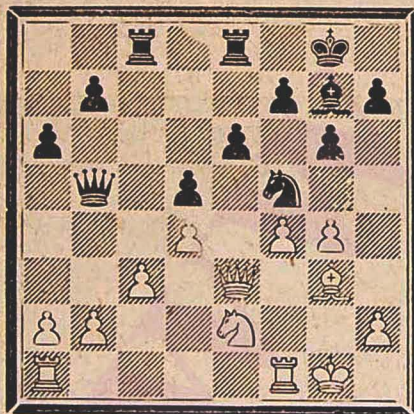
O PARTIDĂ DELA CAMPIONATUL MONDIAL FEMEIN

APĂRAREA CARO-KANN

Alb: N. Hruskova-Belska (C.S.R.)

Negru: I. Langoș (R.P.U.)

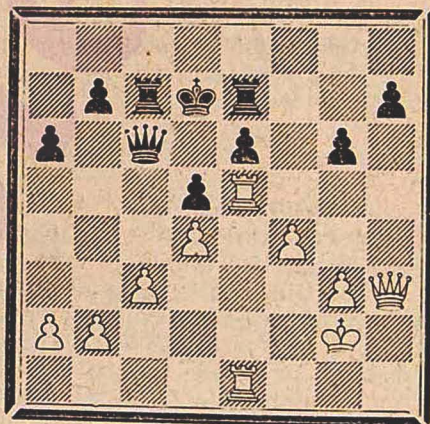
1. e4, c6 2. Cc3, d5 3. Cf3, g6 (O mutare nouă dar de o valoare îndoeinică. Fkchr, care alege întotdeauna apărarea Caro-Kann, joacă aci 3... Cf6 4. e5, Ce4) 4. ed, cd 5. Nb5 +, Cc6 6. Ce5, Nd7 7. Cd7, Dd7 8. Df3, e6 9. Ce2, Ng7 10. d4, Cge7 (O mutare inexactă. După 10... a6, albul ar fi fost forțat să schimbe la c6, pierzând avantajul celor doi nebuni 11. c3, 0-0 12. Nf4, a6 13. Na4, Tad8 14. Nc6: (Un schimb nemotivat. Atacul putea fi început imediat cu 14. g4 și 15. h4) 14... Cc6: 15. De3, Ce7 16. g4, Db5 17. 0-0 (Albul este de acord să dea pionul b2, căci după 17... Db2: 18. Tfbl, Da3 19. Tb7: el obține avantaj) 17... Tfe8 (Negrul pune la cale o combinație cu un sacrificiu de figură care însă nu aduce nici un avantaj) 18. Ng3, Tc8 19. f4, Cf5! ?

(Controlul pozitiei: Alb: Rg1, De3, Tal, Sf1, Ng3, Ce2, Pp. a2, b2, c3, d4, f4, g4, h2. Negru: Rg8, Db5, Tc8, Te8, Ng7, Cf5, Pp. a6, b7, d5, e, f7, g6, h7)

(O combinație foarte ingenioasă. După 20 gf, ef, albul pierde calul e2) 20. Dd2, Cg3: (Nu era indicat schimbul calului activ pentru nebulul pasiv. Corect era 20... Cd6 urmat de Ce4 și f5 cu avantaj pentru negru). 21.

hg, Db6 (Cu amenințarea ascunsă e5!) 22. Rg2, Dd6 23... g5!, f6 (Nu se vede un alt mijloc de eliberare a jocului. A bul amenință să înceapă atacul pe coloana „h”) 24. gf, Nf6: 25. Cgl, Tf8 26. Cf3, Dc6 27. Thl, Tc7 28. Th3, Tff7 29. Dc2, Dc4 30. Tael, Tfe7 31. Db3 (O schimbare meșteșugată de front. Albul oferă trecerea în final, contând pe slăbiciunea pionilor dela e6 și h7. Atacul direct pe flancul regelui nu avea șanse de reușită) 31... Dd3 32. Thhl, Rg7 33. Ddl, Dc4 34. Db1 Re8 35. Ce5, Ne5: 36. Te5, Rg7 37. The1 Rf7 38. T1e2. Dc6 39. Dh1!, Re8 40. Dh3!, Rd7 (Albul și-a regrupat foarte bine figurile. Atacul combinat asupra punctelor h7 și e6 face o impresie foarte bună. Negrul n'are apărări suficiente)

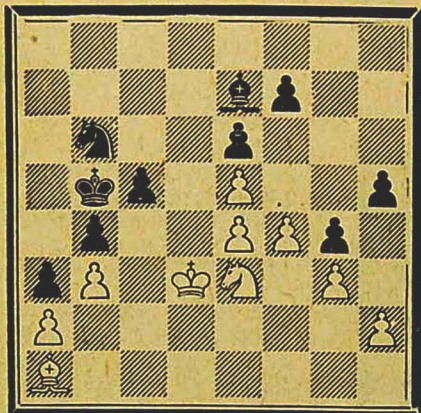
41. c4!! (Mutarea secretă. Această străpungere demult pregătită decide imediat partida. la 41... dc+ ar fi urmat 42. d5!) 41... Dc4: 42. Te6, Rd8 (?) (Mai bine ar fi fost 42... Re8. Greșit ar fi fost atunci 43. Dh7: + ? din cauza De2: + și negrul câștigă. După 43. Te7: +, Te7: 44. Te7: +, Re7: 45. Dh7: +, Rf6 46. Dh8 + Rf7 47. De5 s'ar fi ajuns la un final câștigat pentru alb, desi cu oarecare greutate tehnice) 43. Dh4! Negrul cedează. Nina Hruskova-Belska a jucat această partidă exemplar.

(Comentarii de marele maestru G. Levenfiș din „Sovietkii Sport”)

UN FINAL INTERESANT

Poziția din diagramă a survenit într-una din partidele semifinalei celui de-al XVII-lea campionat al URSS, la Tbilisi 1949.

Negru: A. Cistiakov

Alb: I. Aramanovici

Negru a reușit încă din deschidere să izoleze nebunul al, obținând majoritatea de pioni pe flancul damei și reducând în același timp valoarea avantajului alb pe flancul regelui. Câștigarea partidei este însă foarte grea, căci poziția este închisă, iar împotriva singurului plan posibil — străpungerea c5-c4 — albul ia tot timpul măsurii.

A urmat: 58. Ce3-c2

Albul trebuie să manevreze cu calul în așa fel, încât să îngreueze negrului străpungerea c5-c4. Acum, la c5-c4 ar urma 59. bc+, Cc4: 60. Cd4+, Rc5 61. Cb3+ cu un șah etern foarte original.

58... c5-c4+

Poziția este foarte interesantă, negrul dispunând de mari posibilități de joc la „zugzwang” (N. R. Zugzwang este acea poziție în care una din părți pierde din cauza faptului că este obligată să mute, creindu-și astfel o slăbiciune decisivă, pe care ar putea-o evita dacă n’ar muta nimic.). La câș-

tig ar fi dus aci 58... Nd8! 59. Ce3. Nc7 60. Cc2, Nb8 61. Ce3, Na7 62. Rc2! (Dacă 62. Cc2, atunci 62...c4+ 63. bc+, Cc4: și dacă 64. Cd4, Nd4: 65. Nd4, Ca5 negrul trebuie să câștige) 62...c4 63. Nd4 (Altfel urmează c4-c3 cu închiderea completă a nebunului, iar dacă 63. bc+, Cc4: negrul câștigă ușor) 63... cb+ (63... c3 64. Rd3 și negrul nu poate pătrunde) 64. Rb3: Cc8! 65. Cc2 (După 65. Na7:, Ca7: 66. Cc2, Cc6 negrul ar fi câștigat direct, datorită amenințării de mat la a5 sau d4) 65... Nd4 66. Cd4:+, Rc5 67. Cc2 (La această mutare și-a încheiat negrul analiza, considerând că se pierde pionul b4 și după el și a3. El însă n’a observat că după luarea pionului b4, regele negru se îndreaptă fără a putea fi oprit spre pionii albi h2 și g3) 67... Ce7! 68. Cb4: (Altfel 68... Cc6 și câștigă) 68... Rd4 69. Cc2+, Re4: 70. Ca3: (Pentru a aduce calul la d6, căci altfel negrul câștigă cu ușurință pionii albi) 70... Rf3 71. Cb5, Rg2 72. Cd6, Rh2: 73. Ce4, Cf5! 74. a4, Cg3: 75. Cf6, Cf5 76. Ch5:, g3 77. Cg3:, Rg3: 78. a5, Ce7 79. Rc4, Rf4: 80. a6, Re5: 81. Rc5, Cc8 82. Rc6 82... Rd4! (După 82... f5 partida este remiză: 83. Rb7, Cd6+ 84. Rc6, Cc8 85. Rb7 prin repetare de mutări, căci șansele negrului după 83... f4 84. Rc8:, f3 85. a7, f2 86. a8D, f1D 87. Db8+ sunt minime) 83. Rb7, Rc5 84. Rc8:, Rb6 și câștigă. O variantă foarte instructivă.

În partidă a urmat (după 58... c4+).

59. b3: c4+, Rb5-a4 (Negrul avea în vedere acum b4-b3, dar adversarul împiedică ingenios această mutare) 60. Na1-d4 (Cam la același rezultat s’ar fi ajuns după 60. Cd4, Cd7 61. Cb3, Cc5+ 62. Rc2!) 60... Cb6-d7 61. Cc2-a1. Cd7-c5 62. Rd3-c2: (Slab era 62. Re3, b3 63. ab+, Cb3: 64. Cb3:, Rb3: 65. c5, a2 66. c6, Nc5!) 62...

(Urma.e în pag. 21)

O PARTIDĂ DE

APARAREA SPANIOLA

Alb: D. GRECIKIN

Negru: I. ESTRIN

— Jucată în campionatul prin corespondență al Uniunii Sovietice —

1. e2-e4	e7-e5
2. Cg1-f3	Cb8-c6
3. Nf1-b5	a7-a6
4. Nb5-a4	d7-d6

DIAGRAMA 1. — Aceasta este poziția de plecare a variantei Steinitz „întârziate”. În jocul mutării 4...d6, negrul poate juca și 4...Cf6, care duce la varianta clasică.

5. c2-c3	f7-f5

DIAGRAMA 2. — Mutarea aceasta a fost jucată pentru prima dată de către fostul campion mondial Capablanca, în 1929. Ea duce la un joc foarte complicat. Continuarea clasică este 5...Nd7 urmat de Cge7, g7-g6 și Ng7.

6. e4:f5	Nc8:f5

DIAGRAMA 3. — După schimbul la f5, albul atacă centrul, negrul căutând să facă uz de avantajul său de dezvoltare. O altă continuare foarte interesantă este aici mutarea maestrului Panov 7.0-0.

7. ...	e5-e4

8. O-O!

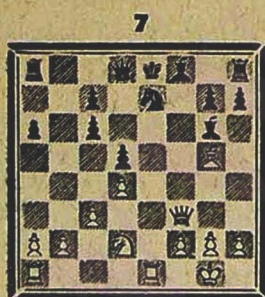
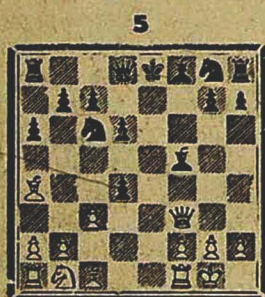
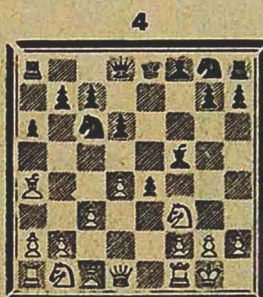
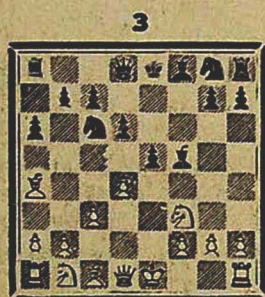
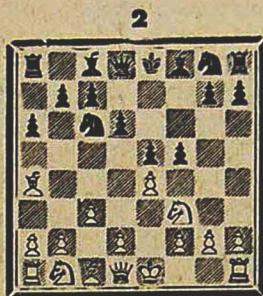
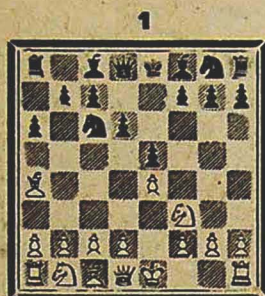
DIAGRAMA 4. — O concepție de îndrăzneală uluitoare. Albul sacrifică o figură pentru a câștiga încă doi timpi în dezvoltare și a putea începe astfel un atac foarte puternic asupra regelui negru, rămas în centru. Perspectivile acestui atac nu pot fi însă calculate cu precizie, posibilitățile de apărare ale negrului fiind foarte diverse. Din această cauză adoptarea unei astfel de mutări într-o partidă prin corespondență în care adversarul are la dispoziție un timp de gândire foarte mare, este foarte riscantă și demonstrează cât de îndrăzneț și inventiv joacă maeștrii sovietici.

8. ...	e4:f3

9. Dd1:f3

DIAGRAMA 5. — Sacrificiul a fost acceptat. Negrul are de rezolvat acum probleme de apărare foarte grele. În afară de mutarea care s'a jucat în partidă (9...Cge7), într-o partidă Grecikin-Zagorovski (Campionatul RSFSR 1949) s'a jucat 9...De8, dar albul a obținut după 10. Te1+, Ce7 11. h3!, Rd8 12. Nb3, d5 13. Ng5, Ce4 14. Te4:!! un atac extrem de puternic. Grecikin afirmă că, probabil, cele mai bune posibilități de apărare le dă 9...Nd7.

9. ...	Cg8-e7
10. Tf1-e1	Nf5-g6
11. Nc1-g5	d6-d5

SAH IN IMAGINI

DIAGRAMA 6. — Albul și-a concentrat forțele asupra punctului e7 în combinație cu amenințarea de a lua de două ori la c6, deoarece negrul a fost forțat la mutarea d6-d5.

12. Na4:c6+

b7:c6

13. Cb1-d2

DIAGRAMA 7. — Acum se lămurește pe deplin ideea sacrificiului de cal: negrul are greutate în desvoltare și nu-și poate îndepărta regele din centru. În timpul acesta albul, utilizând avantajul său de desvoltare, își întărește atacul pe coloana „e”.

13. ...

h7-h6

14. Ng5-h4

Ng6-f7

DIAGRAMA 8. — Negrul caută să slăbească presiunea asupra punctului e7 prin g7-g5, tăind diagonala nebunului h4.

15. Te1-e3

g7-g5

16. Nh4-g3

Nf8-g7

DIAGRAMA 9. — Negrul se pregătește să facă rocada, bazându-se pe o mică combinație pentru a respinge presiunea albului pe coloana „e”

17. Ta1-e1

O-O

DIAGRAMA 10. — Calul e7 a fost abandonat. S'ar părea că albul nu poate să-l ia din cauza Ne6, dar Grecikin a pregătit o combinație frumoasă cu sacrificiul de damă.

18. Te3:e7!

Nf7-e6

19. Te1:e6!

DIAGRAMA 11. — Un sacrificiu pozițional de damă foarte frumos, care decide jocul în favoarea albului.

19.

Tf8:f3

20. Cd2:f3

Ng7-f6

DIAGRAMA 12. — Aceasta este singura apărare împotriva 21. Ne5.

21. Te7:c7

g5-g4

DIAGRAMA 13. — Negrul nu mai are mutări suficiente. La 21...Tb8, ar fi urmat 22. Tec6:, Tb2: 23. h3, Tb8 24. Ne5 etc.

22. Cf3-h4!

DIAGRAMA 14. — Cele patru figuri ale albului strâng un cerc de fier în jurul regelui advers. Negrul este pierdut.

22.

Nf6:h4

23. Te6-g6+

Rg8-f8

24. Ng3-d6+

DIAGRAMA 15. — Datorită amenințării de mat, albul forțează trecerea în tr-un final câștigat de turnuri.

24.

Nh4-e7

25. Nd6:e7+

Dd8:e7

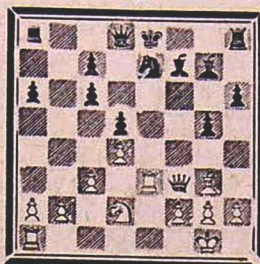
26. Tc7:e7

Rf8:e7

27. Tg6:h6 și negrul cedează.

DIAGRAMA 16. — Poziția finală. Albul câștigă ușor finalul de turnuri, având trei pionii în plus.

9

10

11

12

13

14

15

16

DESPRE FINALELE DE CAI

Articolul care urmează tratează una dintre cele mai interesante probleme din teoria finalelor: cum se realizează câștigul în finalele de cal și un pion contra cal.

Deși finalele acestea au fost studiate încă în secolul trecut — după cât se pare — analizele acestea nu sunt tocmai exacte.

Autorul articolului — problemistul Radu Voia din Predeal — demonstrează incorectitudinea soluției studiului clasic al lui J. Kling (1867) și totodată propune o metodă de câștig mai simplă și mai logică.

Acest articol reprezintă o contribuție valoroasă la studiul finalelor.

Unul din cele mai puțin cercetate sfârșituri de partidă este acela de Cal și pion contra Cal.

Explicația stă în faptul că asemenea finaluri survin rar în jocul practic, motiv și pentru care ele au inspirat prea puțin și pe compozitorii de studii.

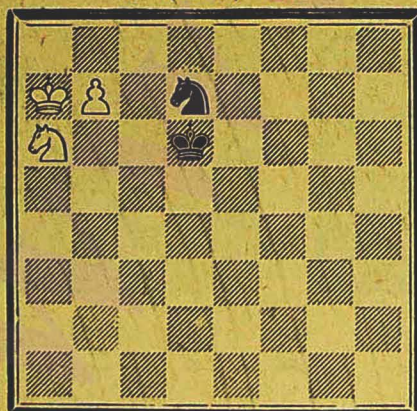
Astfel, raritatea exemplurilor (practice și teoretice) face ca acest capitol să fie insuficient tratat în tratatele despre finale.

Exemplul clasic și aproape exclusiv al acestui final îl constituie un studiu de J. Kling, datând din 1867.

Ar părea temerar de a susține insuficiența și mai ales incorectitudinea acestui studiu, considerat ca model aproape 100 de ani! Și, totuși, îndrăznim să o afirmăm!

Poziția este următoarea:

J. KLING, 1867

Alb câștigă

Varianta considerată principală este:
1. Cb4, Re6 2. Cd3, Rd5 3. Cf4+!, Rf6
4. Cg6!?, Rd5 5. Cf8, Ce5 6. Rb6!?, Cc6
7. Cd7, Rd6 8. Ce5, Cb8 9. Ra7, Rc7 10.
Cc4, Cc6+ 11. Ra8, Cb8 12. Cb6, Ca 6. 13.
Cd5+, R — 14. Ra7, etc. Un câștig pe cât
de frumos, pe atât de complicat.

Din nefericire, această soluție veche, conține o serie întreagă de diversuni posibile. Este surprinzător cum atât autorul (J. Kling) cât și comentatorii care s-au succedat nu le-au remarcat. După:

1. Cb4!

... singura continuare bună pentru negru, neobservată de autorii citați mai sus, este

1. ...

1...Re7 și 1...Rc7 sunt răsturnate, de 2. Cd5+ urmat de 3. Cb6!

Ceeace s'a trecut cu vederea, însă, este că și continuările 1...Re6 și 1...Re5 sunt răsturnate de aducerea Calului la b6. De exemplu: 1...Re5 2. Cd3+, Rd4 3. Cb2!, Rc5 4. Ca4+, Rb5 5. Cb6!, Ce5. 6. Ra8!, Cc6 7. Cc8!! urmat de 8. C7 cu câștig. Această manevră a Calului are o deosebită importanță și o considerăm tipică pentru aceste finaluri.

2. Cd3+

Rc4!

3. Cf4

Rc5 (d4)

3...R — 4. Cd5! și 5. Cb6! ca mai sus.

4. Ch5!!

...

Merge și 4. Ce6+ (vezi mai jos).

4. ...

Ce5!

La 4...Rd4 (c4) 5. Cf6!, Ce5 6. Rb6. câștigă.

5. Ra8!

Cc6

6. Cf4!!

...

Triplă amenințare Ce6, Cg6 și Cd3.

6. ...

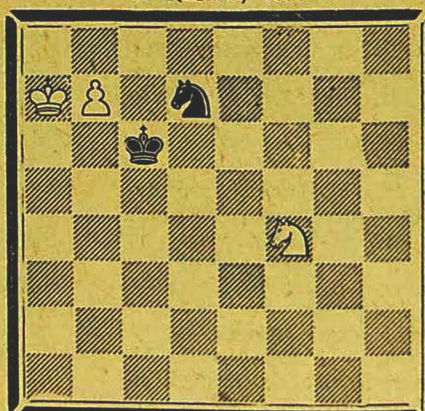
Rd6

7. Cd3

R

8. Cb4

J. KLING, 1867

Alb câștigă

Albul câștigă.

!Cu 4. Ce6+ (g6), Rd5 5. Cf8 albul ar fi putut reintra (numai pentru moment!) în varianta principală a soluției lui Kling. S'o cercetăm, plecând dela poziția rezultată după mutarea a 3-a.

Ni se spune:

1(4).Cg6!?

dar desigur și 1.Ce6 n'are nici un cûsur!

1. ... Rd5

1...Rc7 2. Cf8, Cb8 3. Ce6+, etc.;

1...Rc5 2. Cf8, Ce5 3. Ra8, Cc6 4. Ce6+ și 5. Cd8.

2. Cf8, Ce5!

Cum am văzut, mai departe intenția este 3. Rb6?, Cc6 etc. Inșă albul poate forța câștigul mult mai rapid prin:

3. Ra8!! Cc6

4. Cd7!

Se mai câștigă și prin 4. Cg6, Rd6 (c6)

5. Cf4!, Rd7 (5... Rc (e) 5 6. Cd3+, R 7.

Cb4 (e5); 5...Rc (e) 7 6. Ce6+ și 7. Cd4)

6. Cd3!, Rc7 7. Cb4, Cb8 8. Cd5+ etc.

4. ... Rd6

5. Cb6! Rc7

5...Rc5 6. Cc8!

6. Cd5+

R adlibitum

7. Cb4 albul câștigă.

Astfel, prin mutări foarte instructive și nu mai puțin frumoase, întreaga construcție savantă a soluției lui Kling a fost dărmată.

Dar suntem numai la jumătatea drumului!... În poziția din a doua diagramă, albul poate juca pur și simplu 1. Ce2!! și Calul alb nu poate fi împiedicat de a ajunge la b6, via c3-a4 (d5), de unde, cum am văzut la începutul analizelor, câștigul se forțează imediat!

Iar mai departe, oricât de surprinzător ar părea, putem demonstra ușor că merge și 1. Cf5!! (ajungând la b6 prin f6 și d7), precum și 1. Cd3!! (cu dubla amenințare imparable Cb2 și Ce5).

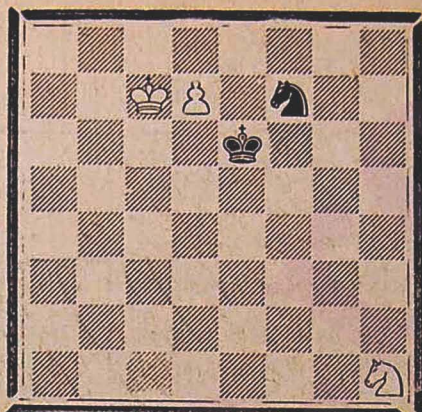
Ajunși aci, se pune întrebarea: cum se explică această „ploaie” de duble-soluții?

Să încercăm a răspunde, rezumând ideile exprimate în cercetarea variantelor de mai sus.

În primul rând, comentatorii au subestimat în mod surprinzător tăria manevrei, care aduce Calul atacant în spatele pionului.

De exemplu, în poziția următoare problema care se pune albului este simplă: dacă el poate să aducă Calul pe unul din câmpurile din care el bate la d6, atunci câștigă! Aceasta se realizează în poziția noastră prin: 1. Cg3, Re5 2. Ce2, Rd5 3. Cc3+, Rd4 4. Cb5+, Re5 5. Cd6, Cg5 6. Rc8, Ce6 7. Ce8 (b5), câștigă.

Cu această manevră tipică, Calul atacant forțează pe cel advers să schimbe poziția sa favorabilă de pe linia 7-a, pentru una mai puțin bună pe linia 6-a, de unde el este gonit mult mai ușor. În aceasta se rezumă, de altfel, întreaga strategie a părții superioare în acest gen de finaluri.

Ar fi interesant de stabilit, luând formațiunile din diagrama de mai sus, care sunt câmpurile de pe care Calul atacant nu poate efectua manevra expusă. Încercările noastre practice ne dau impresia că ele sunt foarte puține.

Deasemeni trebuie să notăm că manevra noastră se efectuează mai ușor împotriva pionilor centrali (unde raza de acces la câmpul din spatele pionului este mai mare).

Toate acestea ne-ar duce la următoarele concluzii inedite:

În finalurile de Cal și pion contra Cal, odată ajuns pionul pe linia 7-a;

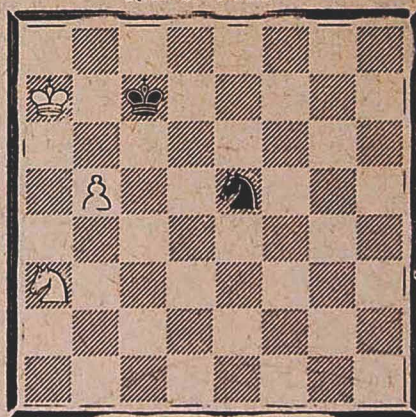
1) câștigul nu poate fi împiedicat decât în mod excepțional;

2) pionii centrali sunt cel puțin tot atât de tari ca și cei laterali.

Sperăm că aceste observațiuni vor aduce o oarecare contribuție la cercetarea mai profundă a finalurilor de Cal.

Încheiem cu un studiu inedit în care sunt incluse ideile de mai sus.

RADU VOIA

Alb mută — câștigă

Negru mută — remis

Soluția va fi ușor de găsit pentru cititorii atenți ai articolului.

R. Voia

COMBINAȚII, PARTIDE SCURTE

JOCUL CELOR DOI CAI

Alb: P. Selmeanu

Negru: Dr. Trolanescu

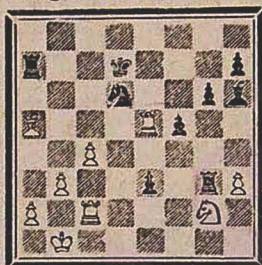
Concursul Internațional dela
București. Runda 4-a

1. e4, e5 2. Cf3, Cc6 3. Nc4, Cf6 4. Cg5, d5 5. ed, Ca5 6. Nb5+, c6 7. dc, bc 8. Ne2, h6 9. Cf3, e4 10. Ce5, Dc7 (Din poziția aceasta s'au început nenumărate partide de turneu, căci toate mutările jucate până acum sunt teoretice. În loc de 10... Dc7, se poate juca și 10... Nd6, dar în practică se ajunge la aceleași poziții) 11. d4 (Mai tare este 11. f4) 11... ed3 (en passant) 12. Cd3, Nd6 13. h3! (Cea mai bună continuare) 13... 0-0 14. 0-0, c5 (De obicei în poziția aceasta se joacă 14... Tb8, sau 14... Nc6. La mutarea din partidă, Liviu Tucă a propus ca răspuns 15. c4!, și dacă 15... Cc4, atunci 16. Cc5!) 15. Nd2, Tb8 16. Dc1? (Mai bine ar fi fost 16. Ca3, împiedicând înaintarea c5-c4, de ex. 16... Ne5 17. b3, c4 18. Na5, Da5: 19. Cc4, Nc4: 20. bc, Tc8 21. c5 și albul a scăpat de greutăți, — variantă indicată de Liviu Tucă în Buletinul turneului) 16... c4 17. Ce1, Ce4 18. Na5: (Grăbește sfârșitul partidei, dar oricum poziția albului nu mai putea fi apărută) 18... Da5: 19. Nc4, Dc5 (Atacul care urmează este decisiv) 20. Nb3, Cg3, 21. Cd3, Ce2+! 22. Rh1, Dc6 23. Dc3, Nb7 24. Ce1, Tbe8 25. Df3, Dc5 26. c4, De5 și albul cedează căci urmează mat sau pierde dama.

În campionatul orașului Kaunas (R.S.S. Lituania), într-una din partidele dintre învingătorul turneului Stankunas și Rajauskas, s'a ajuns la poziția din diagramă:

Negru: Stankunas

Alb: Rajauskas

(Controlul poziției: Alb: Rb1, Tc2, Te5, Na5, Cg2, Pp. a2, b3, c4, h3.—Negru: kd7, Ta7, Tg3, Nc6, Cd6, Pp. e3, f5, g6, h7, Negru: mută.)

Sacrificând de două ori calitatea (turn pentru nebun sau cal), negrul a adus figurile albe în poziții proaste, asigurând astfel înaintarea pionilor săi liberi:

32... Ta5: 33. Ta5, Tg2: 34. Tg2, f4 35. Td5 (Nu era suficient 35. Te5, f3, urmat de f2 și Nf4, și nici 35. Ta7+, Rc6 36. Th7, f3 37. Tg6, Nf4) 35... f3 36. Tc2, Re6! (După 36... e2, albul — sacrificând turnul — ar fi câștigat ambii pioni liberi, iar după 36... f2 37. Td1 ar fi avut timp să aducă regele în centru, sau să forțeze înaintarea pionului „c”) 37. Td1, Ce4 38. Tf1, e2 39. Te1, Nd2 40. Td2, Cd2+ 41. Rc2, Ce4 42. Rd3, f2 și negrul a câștigat reșed. (După „Șahul în URSS”

GAMBITUL DAMEI

Alb: L. Pachmann

Negru: Zwetkoff

Matchul CSR—R.P. Bulgaria
1949

1. d4, d5 2. c4, e6 3. Cc3, Cf6 4. Ng5, Ne7 5. Cf3, 0-0 6. e3, Cbd7 7. Dc2 (Mai des jucată este continuarea 7. Tc1, dar și utarea din partidă are calitățile ei) 7... c5 (Mai exact te întâi 7... h6 8. Nh4, c5) 8. 0-0-0!? (Continuarea teoretică este aci 8. ed, Cd5: 9. Ne7, De7: 10. Cd5, ed, creind negrului un pion izolat) 8... Da5 9. Rb1! (Mai tare decât 9. ed, cum s'a jucat într-o partidă Rotlevi-Teichmann) 9... dc 10. Nc4, a6 (Alte posibilități sunt aci 10... cd și 10... h5 11. Nh4, Cb6, dar ambele dau albului un joc mai bun) 11. h4!, b5 12. Nd3, Nb7? (Permite albului să înceapă atacul decisiv) 13. Nh7+, Rh8 14. Ce5! (Albul nu joacă la păstrarea pionului în plus, ceeace ar fi dar negrului contrașanse serioase pe flancul damei, — ci joacă consecvent la atac.) 14... Ce5: 15. de, Ch7: 16. Ne7, Tfe8 17. Nd6 (Nu era bine 17. Nc5: din cauza b4 urmat de Tac8) 17... Ng2: 18. Th2, Nf3 19. Tg1, c4 20. Th3, Nc6 21. Thg3, Tg8 22. Ce4, Ne4: 23. De4, Dd2? (Escapada aceasta a damei duce la pierdere. Singura șansă de a opune rezistență era 23... Tac8) 24. Tg7: f5 (Nu salvează nici 24... Dd3+ 25. Dd3, cd. 26. Tg8: + și albul rămâne cu un pion în plus) 25. ef6: e.p., Cf6: 26. Th7+, Ch7: 27. De5+ și negrul cedează.

Un mare eveniment șahist:

Sferturile de finală ale campionatului U. R. S. S.

Comisia de Șah de pe lângă Comitetul Central pentru Cultură Fizică și Sport din URSS, a hotărât ca, spre deosebire de anii trecuți, cel de-al XVIII-lea campionat al Uniunii Sovietice să fie precedat, în afara obișnuirilor semi-finale, de o serie de sferturi de finală, care să se dispute în diferite colțuri ale URSS.

La aceste turnee au fost admiși să participe: candidații de maeștri, care au obținut rezultate bune în ultimele concursuri, campionii republicilor uniionale pe 1949 și maeștrii care în ultimii ani nu și-au confirmat titlul. Astfel, în cele 7 grupe ale sferturilor de finală pentru cel de-al XVIII-lea campionat al URSS, au luat parte 112 jucători, reprezentând peste 40 de orașe ale Uniunii: Tallin și Vladivostok, Arhanghelsk și Baku Kiev și Frunze, Petrozavodsk și Erevan, Ulan-Ude, Simbirsk și multe altele. Dintre aceștia, conform regulamentului, primii trei din fiecare grupă au căpătat dreptul de a juca în semi-finala campionatului.

Aceste concursuri, care au depășit cu mult prin forța jucătorilor care au luat parte concursurile din țările burgheze, au constituit o clară demonstrație a avântului mișcării șahiste sovietice, o trecere în revistă a forțelor tineretului talentat.

Cele 7 concursuri au provocat un interes deosebit. Presa locală și radio-ul au dat regulat informații despre desfășurarea jocurilor. La Ulianovsk, tabela cu rezultatele turneului a fost instalată în centrul orașului, fiind înconjurată întotdeauna de grupuri de șahiști care comentau mersul luptei și șansele concurenților. La Harkov și Lvov au fost instalate, special pentru turneu, mari tabele de demonstrație.

După o luptă grea, dreptul de a participa la semifinalele campionatului Uniunii, a fost câștigat în cele 7 grupe de către următorii jucători:

ARHANGHELSK: 1. Batnikov 10, 2-4. Sidorov, E. Kogan și Borisenko 9½ (Ultimul nu s'a calificat, pe baza sistemului Sonneborn).

ULIANOVSK: 1. Aratovski 11, 2. Berg 10½, 3. Sopkov 10.

LENINGRAD: 1-2. Cerepkov și Steinsapir 11, 3. Aramanovici 10½.

MOSCOVA: 1. Pavlov 11, 2. Hacıaturov 10½, 3. Soloviev 10.

ROSTOV: 1-3. Gusev, Kaem și Konstantinov, câte 10½.

LVOV: 1. Kondratiev 11, 2-3. Beilin și Scerbakov 10.

HARKOV: 1-2. Makarov și Matkevici 9½, 3. Veltmander 9.

UN FINAL INTERESANT

(urmare din pag. 15)

Ne7-f8 63. Ca1-b3, Cb3: (Luarea pionului e4 ar fi dat inițiativa albului) 64. a2: b3+, Ra4-a5 65. Rc2-b1 (Acum, cu tot pionul apărat amenințator dela a3, negrul nu mai poate câștiga. Cu mutările următoare el epuizează toate resursele existente ale poziției) 65.... Ra5-a6 66. Rb1-a2, Ra6-b7 67. Ra2-b1, Rb7-c6 68. Rb1-a2, Nf8-e7 69. Ra2-b1, h5-h4 70. Rb1-a2, h4-h3 (Nu întărește poziția nici schimbul 70... hg 71. hg) 71. Ra2-b1, Ne7-c5 72. Nd4: c5, Rc6:c5 73. Rb1-a2, Rc5-d4 74. Ra2-b1, Rd4: e4 75. Rb1-a2, Re4-d4 76. Ra2-b1, Rd4-c3! 77. Rb1-a2!

Ar fi pierdut 77. c5, din cauza 77... Rb3: 78. c6, a2+ 79. Ra1, Ra3 80. c7, b3 81. c8D, b2+ mat. Acum negrul, după ce a epuizat toate posibilitățile, — căci schimbul pionilor „e” și „f” nu întărește poziția, a fost silit să accepte remiza.

Comentarii de A. Cistiakov
din „Șahul în URSS”)

EXPLICAȚIA CLISEULUI DE PE COPERTA

Festivitatea acordării titlului de campioană mondială de Șah, reprezentantei U. R. S. S. Ludmila Rudenko. În stânga: M. Berman, vicepreședintele Federației Internaționale de Șah.